

Oecumenisch Meditatief Avondgebed 6 november 2024

Thema: Het voornaamste gebod: als een kruis

Voorganger: Fons Zandbelt

[Aanhef \(blz. 12\): Wees hier aanwezig](#)

Inleiding

In dit avondgebed wil ik graag even stil staan bij een gesprek tussen Jezus en een Schriftgeleerde. Het gaat over “het voornaamste gebod”, dus over het hart van de 10 geboden.

Ze zijn het samen eens dat de kern daarvan is: de liefde tot God, én de liefde tot de naaste.

Voor Jezus zijn die twee: onlosmakelijk met elkaar verbonden. Kiezen voor godsdienst dient onlosmakelijk in te houden: kiezen voor de mens die naast je is.

[Lied nr. 15: Ubi caritas et amor](#)

Schriftlezing uit Marcus 12 vers 28a-34: over het voornaamste gebod

In die tijd trad een Schriftgeleerde op Jezus toe, en legde Hem de vraag voor: ‘Wat is het allereerste gebod?’ Jezus antwoordde: ‘Het eerste is: Hoor Israël! De Heer onze God is de enige Heer. Gij zult de Heer uw God beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel, geheel uw verstand en geheel uw kracht.

Het tweede is: Gij zult uw naaste beminnen als uzelf. Er is geen ander gebod voornameer dan die twee’.

Toen zei de Schriftgeleerde tot Hem: ‘Juist, Meester, terecht hebt Ge gezegd: Hij is de enige, en er bestaat geen andere buiten Hem; en Hem beminnen met geheel zijn hart, heel zijn verstand en heel zijn kracht; en de naaste beminnen als zichzelf: dat gaat boven alle brand- en slachtoffers’.

Omdat Jezus zag dat hij wijs gesproken had, zei Hij hem: ‘Gij staat niet ver af van het Koninkrijk Gods.’

En niemand durfde Hem nog een vraag te stellen.

Overweging

Het komt in het evangelie nauwelijks voor, dat een Schriftgeleerde en Jezus het samen eens zijn. Maar vandaag vinden ze elkaar in de vraag: wat is het voornaamste gebod: 'God liefhebben, en je naaste als jezelf'.

Net als de profeten vroeger, benadrukt Jezus en ook deze Schriftgeleerde: dat beide geboden onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: 'Kiezen voor God en geloven in God', houdt ook in: kiezen voor "de mens die naast je is". Anders wordt geloven in God een schijnvertoning.

Dat dubbele gebod (van de liefde) doet me telkens denken aan een kruis: d.w.z. een horizontale lijn én een verticale lijn, die bij elkaar horen, en samen een kruis vormen.

Die verticale lijn verwijst - zou je kunnen zeggen - naar het eerste gebod: onze aandacht en liefde tot God: van beneden naar boven.

Maar eigenlijk moet je zeggen: van boven naar beneden. Want God heeft ons het eerst liefgehad; Hij is de initiatiefnemer. Hij heeft ons Zijn Zoon gegeven, in wie Hij zich heeft laten zien als een God van liefde.

Onze geloofshouding is er allereerst iets van 'ontvangen': luisteren naar Gods woord, en dus niet: iets dóen, maar liefde ontvangen.

En van dááruit richten wij ons naar boven: via dank- en smeekgebed, via stilte, bezinning, en gebed en liturgische eredienst.

Maar het kruis is niet af met alleen een vérticale lijn; daar hoort ook wezenlijk bij: die hórizontale lijn. Zo is ook ons christen-zijn, ons geloven, niet af met alleen bidden en liturgie-vieren.

De horizontale lijn, d.w.z. de naastenliefde, hoort er wezenlijk bij: onze daadwerkelijke gerichtheid en betrokkenheid op het welzijn van onze naaste.

En wel vanuit het geloof: dat elke medemens, maar zeker mijn kwetsbare medemens, mijn broeder, mijn zuster, mijns gelijke is; samen zijn we kinderen van eenzelfde Vader/God. Met andere woorden je naaste liefhebben als jezelf. Is zo het kruis met die horizontale en verticale lijn, niet een prachtige verwijzing naar die tweevoudige kerngeboden van ons christelijk geloof: liefde tot God én tot de naaste; medemenselijkheid én uitdrukkelijke aandacht voor onze verbondenheid met God?

Die beide lijnen zijn in Jezus tot volle uitdrukking gekomen, letterlijk en figuurlijk, want, als geen ander had Jezus een band met Zijn Vader. Hij wist zich Zoon van de Vader.

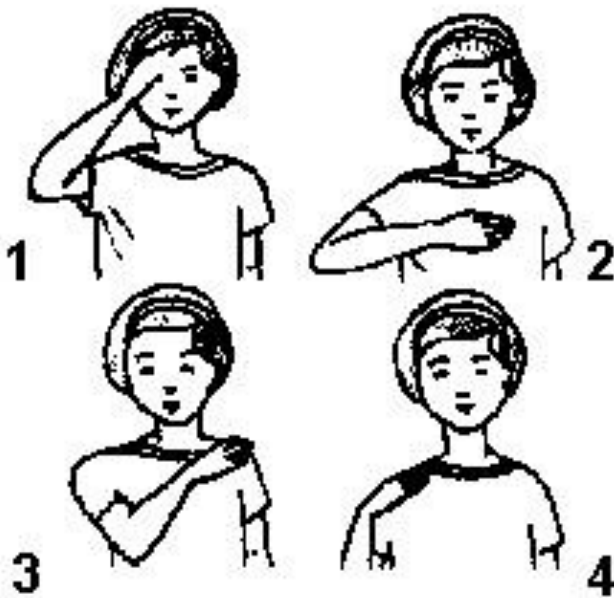
Regelmatig horen wij van Jezus: dat Hij zich terugtrok om in de stilte tot Zijn Vader te bidden. Anderzijds was Hij als geen ander verbonden met mensen: als geen ander ging zijn hart uit naar kwetsbare en hulpbehoevende mensen.

Die horizontale én verticale verbondenheid heeft Hij bij uitstek getoond aan het kruis. Want: Zijn kruisdood was enerzijds een teken van Zijn liefdevolle trouwe verbondenheid met Zijn Vader. Anderzijds was Zijn lijden en sterven een teken van Zijn weergaloze liefde voor de mensen: om ons heil, onze verzoening, heeft Hij zijn leven gegeven.

Jezus is zo het kruis ten voeten uit.

Sindsdien verwijst elk kruis – en elk kruisje op een revers of om de hals – naar die tweevoudige liefde van Jezus ten einde toe.

Maar dat kruis moet ook óns kruis worden: d.w.z. ook in ons moeten die twee lijnen steeds meer tot leven komen: de liefde tot God én de liefde tot onze naaste.

Met het telkens maken van een kruisteken over ons lichaam, met die horizontale en verticale lijn, geven we aan: dat beide geboden steeds meer onze levenshouding dienen te kleuren, en in ons: vlees en bloed worden. Met dat kruisteken laten we zien, dat we bij die Jezus horen: met diezelfde roeping en opdracht als Hij: God liefhebben en de naaste als onszelf.

[Lied nr. 111: God is vol liefde](#)

Overweging in stilte

Voorbeden met [acclamatie nr. 32: Gospodi pomilui](#)

- Liefdevolle God, die ons roept tot liefde: liefde jegens U, God, en jegens onze naaste. Wij bidden U voor allen die beroepshalve, of als vrijwilliger of spontaan zich inzetten voor het welzijn van hun naasten, hun hulpbehoevende medemensen. Dat zij naast al die inzet voor de naaste ook kiezen voor momenten van rust, bezinning en gebed.

Laat ons zingend bidden:

- Goede God, wij bidden U voor mensen die behoren bij andere geloofsgemeenschappen, en voor hen die geen bepaald geloof aanhangen: dat alle mensen – hoe verschillend ook – elkaar mogen verrijken en elkaar tot zegen mogen zijn.

Laat ons zingend bidden:

Onze Vader (Oecumenische tekst):

Onze Vader die in de hemel zijt,

Uw naam worde geheiligd,

uw koninkrijk kome.

Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood,

en vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Want van U is het koninkrijk en de kracht

en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

[Lied nr. 132: Vrede wens ik je toe](#)

[Zegenbede nr. 79: De Levende en behoede U](#)

Slotwoord

In principe zitten die beide lijnen van liefde tot en de naaste, al in ons: kijk maar eens als je je beide armen spreidt:

je lichaam vormt dan een horizontale en een verticale lijn: je bént dan als het ware een kruis. Dat wil zeggen geroepen om steeds meer vertrouwd te raken met die tweevoudige geloofsopdracht, en om die twee lijnen ook daadwerkelijk in mijn leven te laten zien, zoals ook Jezus dat ten volle heeft gedaan.

Sommigen, met name katholieken, tekenen tijdens de slotzegen zichzelf met die beide lijnen: dus in de vorm van een kruisteken, opdat het kruis (die tweevoudige lijnen van liefde tot God en de naaste) steeds meer het teken wordt dat bij mij, bij ons past.

[Slotlied nr. 134: Ga met God](#)

[Opruimlied nr. 52: Laudate omnes gentes](#)

*Na afloop bent u van harte welkom
voor koffie, thee en ontmoeting
in het zaaltje.*